

Jeg elsker noget en smule

Majse Aymo-Boots Ødelæggelsen 1-11

Holm, Isak Winkel

Published in:
Kritik

Publication date:
2010

Document version
Tidlig version også kaldet pre-print

Citation for published version (APA):
Holm, I. W. (2010). Jeg elsker noget en smule: Majse Aymo-Boots Ødelæggelsen 1-11. *Kritik*, (198), 46-48.

Jeg elsker noget en smule

Majse Aymo-Boot: *Ødelæggelsen 1-11*. Anblik 2009. 28 sider.

Jeg holder af skolen. Jeg gør mig umage for godvilligt at holde af det, der nu en gang er påtvunget mig, og af den nødvendighed, som man fra alle sider stumt har overbevist mig om. Skolen er ungdommens uundværlige halsbånd, og jeg indrømmer, at smykket er kostbart. Hvis man ikke gik i skole, hvor ville man ligge forældrene, håndværkerne, de passerende på gaden, butiksejerne til last! Hvormed skulle man fordrive tiden, hvis ikke med lektier! At lave skarnsstreger er jo i sidste ende trættende.

Fritz Kochers skolestile, som den schweiziske forfatter Robert Walser udgav i 1904, består af tyve fiktive stile hvor en troskyldig elev fra 2. mellem skriver om skolen, mennesket, efteråret, venskabet, fædrelandet, osv. Skarnsstreger er i sidste ende trættende, man skal ikke ligge folk til last, fattigdom er en skændsel, uddannelse er nødvendig for et retskaffent liv, skolestile skal skrives med fine og læselige bogstaver, skriver Fritz Kocher – og “alle kloge og sandhedselskende elever bør tale sådan eller på lignende vis.” Hvis han har ret i at skolen er ungdommens uundværlige halskæde, så er hans egne skolestile en møjsommelig gennemgang af den sproglige kæde der sørger for at ungdommen holder sig på sin plads og begår sig rigtigt i verden.

I “Karakteristik af eleven”, som Majse Aymo-Boot lod trykke i *Ud&Se* september 2008, skriver en hundrede år yngre skoleelev blandt andet sådan her:

I skolen arbejder vi med at begå os hensigtsmæssigt i forskellige sammenhænge. Dvs. når vi arbejder alene, to og to, i grupper og ved klassesdiskussioner. Desuden tilrettelægger lærerne undervisningen, så den enkelte elev bringes videre i sin personlige og faglige udvikling. Målet er at vi elever bliver interessererede, åbne, velfungerende, vidende, modne, nysgerrige, arbejdsivrige, m.m.

I denne skolestil er Walsers projekt parallelforskuet fra det forrige århundredes sorte skole til den moderne skole, hvor vi ganske vist går i grupper og arbejder med

personlig udvikling, men hvor der ikke desto mindre stadig foregår indskoling.

Jeg vil foreslå at tolke Aymo-Boots seneste bog, *Ødelæggelsen 1-11*, som en radikaliseret og moderniseret version af Walsers projekt. I Aymo-Boots lille digtsamling er de sproglige lænker af påbud og forbud løftet ud af det velkendte og velafgrænsede klasselokale for i stedet at piske rundt i et mere grænseløst lyrisk rum. Eksempelvis i bogens indledende passage:

Er du også i berøringsbranchen? Måske skulle du fare frem med stor iver. Du kan også græde over Socialdemokraternes logo, betræde græsset med nervøse fødder, men lad ikke flammerne slikke op ad dine ben mens du spytter tordenkiler ud, det ser åndssvagt ud. Og undlad aldrig ikke at tie stille. Du er velkommen til at gå med røde sko ved juletid. Lad dine tanker synke ned og palpere det fugtige græs som bunden er foret med. Sørg også for at have en elsket skat, dæmp stemmen og sig: Hvor er det fint. Vær begejstret over broer der fører over til storbyer.

Lad ikke ..., undlad aldrig ..., sørg også for ..., dæmp stemmen ..., vær begejstret ... Formuleret med det store, indledende citat fra Kochers skolestile, så består Aymo-Boots poetiske materiale af “den nødvendighed, som man fra alle sider stumt har overbevist mig om.” Det er dette fletværk af normative handlingsorienteringer, af *hot or not*, der regulerer vores måde at opføre os på, og som holder os informeret om hvad der er på sin plads (“Det tilkommer ikke dig at være fortegnet af ophidselse. Jo, hvis det er på sin plads”, s. 6).

Ødelæggelsen 1-11 handler først og fremmest om hvad det er på sin plads at sige og gøre inden for fire sfærer: arbejde, shopping, psykoterapi og sex. Arbejde fx: “Det er vilje til handling og hårdt arbejde, der gør det” (s. 25). Shopping: “Lad dit guldrandede jeg spankulere langs diske” (s. 6). Psykoterapi: “Også min sjæl glimter som en ædelsten i en tåget skov” (s. 10). Og sex: “Du kan godt komme ind i den hemmelige stripklub. Bryd dine grænser for at forsvare dem” (s. 6).

Når de løsrevne sætninger virker velkendte, er det fordi vi allerede er fortrolige med den slags handlingsorienteringer fra jobansøgninger, livsstilsartikler, selv-

udviklingskurser og nabobordets intime cafésamtale – i de korte øjeblikke hvor man glemmer at høre efter det konkrete indhold og i stedet bliver opmærksom på det adfærdsregulerende halsbånd inde bagved. Vil man begå sig i verden i dag, skal man brænde for det, sætse på det, tro på det, realisere sig selv, osv. Alle spændende og succesfulde individer bør tale sådan eller på lignende vis.

Aymo-Boots projekt er med andre ord ikke central-lyrisk, men snarere hvad man kunne kalde transcendentallyrisk. Det handler ikke om et konkret subjekt der står i midten af verden og sanser et konkret stykke virkelighed, men om det diskursive og normative rammeværk der bestemmer hvordan verden kommer til syne for os, og hvordan vi kommer til syne i den – og allerhelst tager os godt ud når vi bliver holdt op imod lyset. Det er ikke en bog om berøringer, men netop en bog om "berøringsbranchen". Aymo-Boot træder et skridt tilbage fra verden og gennemgår alt hvad der passende kunne siges om den. Og set på den afstand bliver den konkrete virkelighed reduceret til et fjernt, ubestemt x, et substansløst *noget*. Eksempelvis i en vidunderlig anti-konkretistisk passage hvor det eneste der er tilbage, er det tomme påbud om hvidglødende intensitet og aktivitet:

Jeg elsker noget en smule [...]. Jeg går ud i køkkenet og skærer noget frugt i stykker. Jeg kan sandelig se med intense øjne på nogen, når jeg virkelig vil noget. Nu gør jeg noget. Og så gør jeg noget mere. Og om lidt gør jeg endnu mere. (s. 15)

Hvis man vælger at se *Fritz Kochers skolestile* som et vigtigt afsæt for *Ødelæggelsen 1-11*, må man skynde sig også at pege på forskellene. Reglerne for god opførsel har ændret sig gennemgribende på de mellemliggende hundrede år. "Jeg har gennemgået socialiseringsprocessen," hedder det blandt andet hos Aymo-Boot, og når man sammenligner med Walser, er det slående hvor meget denne socialiseringsproces har ændret sig. Ifølge "Karakteristik af eleven" skal man ikke længere være artig og flittig i den moderne skole, man skal være åben og velfungerende.

Med korte, foucaultske overskrifter kan man beskrive det som en overgang fra disciplinsamfund til kontrol-

samfund. I Walsers verden bliver man socialiseret til at være borger, et myndigt og nyttigt subjekt der er i stand til kontrollere sine drifter, og som elsker naturen, kunsten og fædrelandet. I Aymo-Boots verden bliver man socialiseret til at være individ, en købekraftig forbruger der føler sig som noget særligt, og som føler begær. I denne verden må man sørge for at have et brændende og helst også hemmeligt og lidt aparte begær hvis man "ønsker at se en spændende personlighed tone frem" (s. 10).

Påbuddet om at være noget særligt gentages igen og igen i bogen: "Lissabon er velegnet til at akkompagnere dine følelsesstorme" (s. 5); "Det er typisk dig at købe en skør gammel dims på et loppemarked" (s. 6); "Jeg holder af at blive rusket igennem på lange ture langs kysten. Jeg elsker Rom" (s. 25), osv. Normen for rigtig opførsel er ikke at opføre sig efter normerne, men derimod at være normoverskridende, og rent sprogligt tager dette paradoks form i umulige sætninger som "Vær utilpasset" (s. 6).

Påbuddet om at holde begæret i kog (og ikke i ave, sådan som man skulle engang] gennemspilles lige så vedholdende og veloplagt. I den moderne verden er det vellykkede menneske først og fremmest det begærende menneske. Reklameslogans er i dag begærslogans: *I'm lovin' it, Enjoy Coca-Cola, This is it*, osv. Hos Aymo-Boot optræder der da også mennesker der virkelig brænder for det:

Se på os. Vi er lykkelige. Vi bruser op og er for meget, vi er intense, vi vil noget og gør det, vi trækker vejret fra vores tinder, tinder som aldrig kan blive dine tinder. (s. 17)

Men det er åbenbart svært hele tiden at skulle trække vejret fra de tinder. "Jeg glemmer det, jeg carper ej diem" (s. 15). Flere steder i bogen bliver dagen ikke grebet (*carpe diem*), i stedet bliver der fingereret lunkent med slik og kønsdele. "Jeg er mæt. Men jeg kan lokkes" (s. 26). Rent sprogligt tager det allestedsnærværende og opslidende nydelsespåbud blandt andet form i den danske bydemåde, som jo i det hele taget er klumset, men som ikke bliver mindre klumset af at blive brugt på udsagnsordet "at dirre":

Dir i aftensolen. Dir på stolen. Strit. Strit på konferencen. Strit i favnen. Du er urolig og du er nervøs og du vil et andet sted hen og du vil gå videre som om det var en lidenskab (s. 20).

En af de gennemgående lidenskaber i bogen er den ødelæggelse som digtsamlingens titel taler om. Den er konstant til stede i form af konkrete katastrofer: ildkugler på himlen, skovbrande, en mors ansigt der går i forrådnelse, en bil der trækker dit skamferede lig efter sig gennem hovedstaden. Den slags katastroforestillinger kan man også fingerere med som om det var en lidenskab: "forband civilisationen, men i sidste ende er den nødvendig. Kærtegn ideen om altings ophør" (s. 7). Forestillingen om katastrofen er med andre ord parallel med forestillingen om begæret: to kollektive fiktioner om et grænseoverskridende og uberegneligt *udenfor* som begge er nødvendige for at holde det normative maskineri i gang. Katastrofen fungerer på samme måde som den vovede grænseerfaring i stripklubben: "Bryd dine grænser for at forsvare dem". Det er den slags ødelæggelser der ikke rigtig ødelægger noget, for i sidste ende er civilisationen jo nødvendig.

Men der findes også en anden ødelæggelse i *Ødelæggelsen 1-11*. For at forstå den, kan man vende tilbage til Fritz Kocher, der et sted beskriver skolen som "livets forværelse, såvel som dets venteværelse". Livet er ikke selv begyndt, så der er masser af tid til at terpe alle de sociale regler der gælder derude. Om troløse venner skriver Fritz fx: "Jeg har ikke sådanne venner, men jeg kender dem fra bøger, der sikkert taler sandt, eftersom de er skrevet hjerteligt og forståeligt." Fritz' skolestile transporterer de normative sætninger fra verden ind i skolens venteværelse. Sætningerne er sikkert sande, men deres sandhed er midlertidigt suspenderet i stilenes lufttomme rum. Selvfølgelig gør Fritz sig umage for godvilligt at holde af det der nu en gang er påtvunget ham, han er en artig dreng, men han holder det også frem – som sætninger der ikke bliver brugt, men blot betragtet. Det er en diskret form for ødelæggelse der ikke destruerer tingenes orden, men snarere sætter den ud af kraft.

Det er for mig at se en tilsvarende form for ødelæggelse som Aymo-Boot anretter med sin fremragende

digtsamling. Også her bliver samtidens sortiment af normative sætninger lokket indenfor i et venteværelse hvor de får lov at køre i tomgang. I litteraturens venteværelse bliver hele det underliggende fletværk af forbud og påbud blotlagt, og dermed også ødelagt. I digtsamlingens allersidste linjer er det lyriske subjekt ikke længe i stand til at se sig selv som en dirrende personlighed og ikke engang som en person. Digtene har sat de foreliggende subjektiveringsprocesser ud af kraft, og dermed er også subjektet blevet undermineret. Da jeget kigger ned af sig selv til sidst, viser det sig at kroppen ikke rigtig er der:

I stedet for bestod den af tusindvis af små dyr som fløj i en formation, der imiterede min kropsfacon. Mit hoved var der heller ikke, og det som tænkte var en hjerneformet attrap som jeg så, fordi det, der gjorde det ud for mine øjne, ustandseligt fløj rundt om det såkaldte hoved. Det hele var ødelagt.

Isak Winkel Holm, f. 1965.

Ph.d., lektor ved Institut for Kunst- og Kulturvidenskab, Københavns Universitet.